

Олена Стрижак,
кандидат економічних наук, доцент,
Харківський національний економічний університет
імені С. Кузнеця, м. Харків, Україна
Альона Собакарь,
здобувачка вищої освіти,
Харківський національний економічний університет
імені С. Кузнеця, м. Харків, Україна

ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ COVID-19 НА РЕСТОРАННУ ГАЛУЗЬ

Пандемія, спричинена поширенням COVID-19, що розпочалась з грудня 2019 р., з надзвичайною швидкістю охопила весь світ та спровокувала незворотні політичні, економічні, соціальні наслідки, викликала глобальні зміни в світовій економіці, повну зупинку діяльності як окремих підприємств так і цілих галузей бізнесу, цьому сприяло значне поширення захворювання, нездатність систем охорони здоров'я багатьох країн швидко відреагувати на загрозу.

Світ і раніше переживав спалахи різноманітних захворювань, проте саме пандемія COVID-19 здійснила безпрецедентний вплив на всі аспекти суспільства. Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) оголосила глобальну пандемію, і станом на липень 2020 року було зафіксовано приблизно 12 мільйонів випадків і кількість смертей досягла позначки 549 533 в 195 країнах,

Індустрія туризму та гостинності після десятків років безпрецедентного зростання, становлення як третьої за величиною експортною галуззю світової економіки, що забезпечує засобами для існування мільйонів людей, суттєво постраждала від пандемії COVID-19, через обмеження можливостей до подорожей на всіх континентах.

Заходи самопрофілактики, такі як соціальне дистанціювання, масковий режим, використання рукавичок та дезінфекція рук, призвели до швидкого та масштабного закриття закладів харчування та розміщення, й відповідно ізоляції в багатьох містах і країнах, що зрештою мало руйнівний вплив на індустрію галузь.

Ресторанна галузь є однією з найбільш постраждалих сфер економіки в період пандемії, оскільки такі заходи, як заборона на масові скупчення людей, обмеження в роботі чи навіть закриття закладів громадського харчування були запроваджені в першу чергу з метою зменшення поширення вірусу COVID-19.

Однак завдяки своєчасним щепленням та заходам щодо припинення поширення хвороби суспільство повернулося до «довірусного» життя, але в умовах появи нового «виду» коронавірусу ресторанна галузь вже не може працювати у допандемічному режимі. COVID-19 суттєво змінив стандарти життя та організації бізнесу в ресторанній сфері, створивши «нову нормальність», яка змушує змінювати економічну та соціальну поведінку споживачів, зростає тенденція до уникання відвідувань закладів громадського харчування, які передбачають фізичний контакт з людьми.

До початку пандемії COVID-19 експерти ринку ресторанних послуг оцінювали розмір ринку приблизно в 1,15 мільярда доларів. Водночас загальна кількість закладів харчування у країні оцінювалась у 15–16 тис. закладів.

Проаналізувавши статистичні дані, можна зробити висновок, що після кризи у 2020 році, починаючи з 2-го кварталу 2021 року, обсяг послуг, які надавалися закладами харчування населенню, демонструє певне зростання, що представлено у таблиці 1.

Таблиця 1

Розподіл обсягу за кварталами реалізованих послуг за видами економічної діяльності у 2020-2021 рр. в Україні, у млн грн.*

Вид послуг	2020 рік				2021 рік			
	1	2	3	4	1	2	3	4
Діяльність із забезпечення стравами та напоями, у тому числі:	3651,2	1826,9	3571,7	3761,4	4044,81	4934,9	5874,9	5802,4
Діяльність ресторанів, надання послуг мобільного харчування	2636,3	1466,9	2805,1	2696,1	2655,27	3240,9	4185,0	3924,0
Постачання готових страв	942,0	335,5	685,5	1008,7	1338,58	1620,5	1598,1	1799,8
Обслуговування напоями	73,0	24,4	81,1	56,6	50,96	73,5	91,8	78,6

Узагальнено на основі: [1]

Цікавим також є географічний розподіл, за даними компанії CID Consulting Group [2], у 2020 році такі міста, як Київ (28,7%) та Одеса (15,3%) сумарно зосередили 44% усіх закладів харчування.

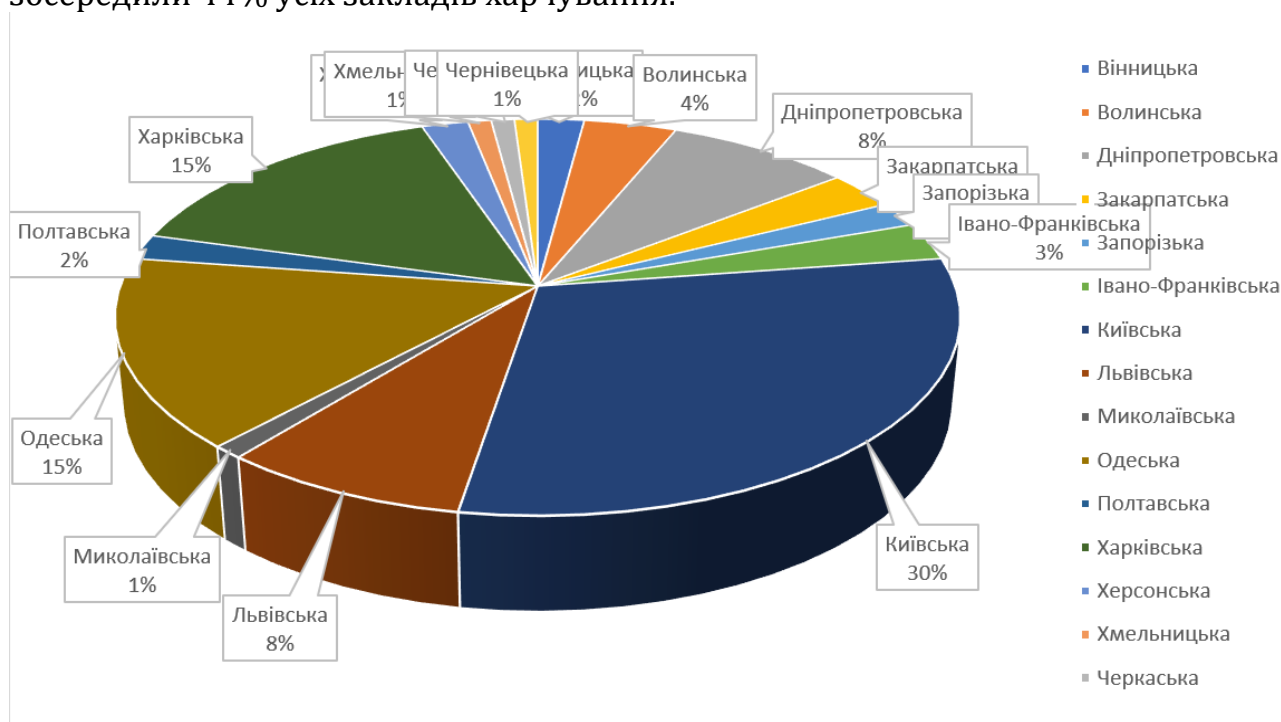

Рис. 1. Структура розподілу кількості закладів громадського харчування

Таким чином, оціночна структура розподілу кількості кафе, барів, ресторанів та закладів харчування з усіма формами обслуговування за територіальними одиницями України (без урахування Донецької та Луганської областей) на кінець 2020 року представлена на рисунку 1. На рисунку згруповані шість областей України з часткою менше 1% від кількості закладів, а саме Житомирська, Кіровоградська, Рівненська, Сумська, Тернопільська та Чернігівська, на які разом припадає приблизно 4,4% усіх закладів в Україні.

У 2021 році ситуація в ресторанному бізнесі не лише в Україні, а й у світі не досягла докоронавірусних показників (кількість закладів харчування в Україні наприкінці 2021 року була значно меншою, ніж у 2019 році). Передбачалося, що відновлення ресторанного бізнесу України після пандемічних обмежень займе більше року [3]. Проте, з початком повномасштабного вторгнення в Україну близько 7000 закладів харчування припинило свою роботу, а відкрилося не більше 2000 нових закладів. Ці цифри надають ресторанні консалтингові компанії, оскільки актуальна статистика від держави відсутня [2].

Слід зазначити, що значна частина закладів харчування не змогли пристосуватися до нових умов та припинили свою діяльність. Проте, підприємства, яким вдалось адаптувати бізнес-процеси до карантинних обмежень, втрималися на ринку ресторанних послуг.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
2. Ресторанний консалтинг. URL: <https://restaurant-consulting.com.ua/uk/category/statti-ta-analitika>.
3. Балацька Н. Ю. Ресторанний бізнес в умовах пандемії коронавірусу: проблеми та напрями трансформації моделей розвитку. *Економіка та управління підприємствами*. 2020. Вип. 42. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2020/42_2020_ukr/22.pdf.

Отримано: 09.05.2024